

Høringsinnspill fra Syklistforeningen til helse- og omsorgskomiteen

Syklistforeningen er en landsdekkende medlemsorganisasjon for hverdags- og rekreasjonssykling. Foreningen ble grunnlagt i 1947 og har siden vært en viktig pådriver for bedre sykkelforhold i Norge. I dag har vi 8 500 medlemmer og 19 lokallag over hele landet.

Aktiv transport er en investering i folkehelsen.

Syklistforeningen ber helse- og omsorgskomiteen bidra til at aktiv transport får en tydelig plass i regjeringens forebyggende folkehelsearbeid i statsbudsjettet for 2027. Når det er lett å velge sykkel til jobb, fritid og skole, blir fysisk aktivitet en selvsagt del av hverdagen. I innspill til folkehelsemeldingen skriver Helsedirektoratet at Norge ikke ser ut til å nå målene vi har satt for fysisk aktivitet og viser blant annet til at vi ikke har lyktes med å få mer aktive reisevaner.

Norge står overfor store utfordringer knyttet til folkehelse, økende behandlingskostnader og sosial ulikhet i helse. Bedre tilrettelegging for gange og sykling er blant de mest kostnadseffektive tiltakene vi kan bruke for å møte disse utfordringene.

Ifølge beregninger fra Statens vegvesen og Helsedirektoratet sparer samfunnet om lag 20 kroner i reduserte samfunnskostnader per kilometer når en person begynner å sykle. Økt sykling og gange bidrar til bedre kondisjon færre livsstilssykdommer, færre sykedager og bedre psykisk helse og kognitiv funksjon.

Omtrent halvparten av alle reiser **med bil** i Norge **er** kortere enn fem kilometer. Mange av disse reisene kan overføres fra bil til **gange-og-sykling/gange** dersom det blir tryggere og enklere å velge aktiv transport.

Forebygging handler ikke bare om å informere folk om sunne valg. Det handler også om å få på plass konkrete tiltak og insentiver som gjøre det enklere å ta de sunne valgene i hverdagen, og å sørge for å øke hverdagsaktiviteten i befolkningen.

Utarbeid en ny, forpliktende nasjonal sykkelstrategi

Statens vegvesens nasjonale sykkelstrategi for perioden 2014–2023 er utløpt. Syklistforeningen mener Norge trenger en ny og helhetlig strategi med konkrete tiltak, tydelige ansvarsforhold, en tidfestet handlingsplan og forpliktende finansieringsrammer.

Strategien må tydeliggjøre hvordan økt sykling kan bidra til blant annet bedre folkehelse, tryggere oppvekstmiljøer og bedre livskvalitet. En ny strategi vil gi myndighetene et felles rammeverk for å prioritere tiltak på tvers av sektorene og **forvaltningsnivåene** som gjør det tryggere og enklere å velge sykkel i hverdagen.

Strategien må være tidfestet og forpliktende. Vi mener at regjeringen må tidfeste de nasjonale sykkelmålene, noe som vil gjøre det enklere å måle framgang, plassere ansvar og sikre at tiltakene gjennomføres raskt nok.

Ikke svekk de konkrete tiltakene for tryggere skoleveier og nærmiljøer

Syklistforeningen er svært bekymret for at regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2027 vil avvikle tilskuddsordningen for tryggere skoleveier og nærmiljøer, kap. 1320 post 66 (samferdselsdepartementet), og i stedet innlemme midlene i kommunenes rammetilskudd.

Trygge skoleveier og nærmiljø er et konkret folkehelseiltak. Når barn og unge kan gå og sykle trygt til skolen og fritidsaktiviteter, får de fysisk aktivitet inn i hverdagen. Vi har konkrete mål på at 80 % av barn og unge skal sykle eller gå til skolen. Da må det legges til rette for at det oppleves trygt.

Det er derfor et paradoks dersom regjeringen på den ene siden vil fremme folkehelse og fysisk aktivitet, men på den andre siden svekker et konkret virkemiddel som gjør det mulig for barn og unge å være aktive i hverdagen.

Syklistforeningen ber komiteen arbeide for at tilskuddsordningen videreføres og forsterkes som en egen, målrettet ordning i 2027 i tråd med det dokumenterte behovet.

Syklistforeningen mener at økt aktiv transport er et av de mest effektive grepene Norge kan ta for å bedre folkehelsen, redusere helseutgiftene og fremme sosial utjevning.

Vi ber derfor helse- og omsorgskomiteen bidra til at aktiv transport og forebygging får større gjennomslag i statsbudsjettet for 2027. Det krever ikke bare gode intensjoner, men også tydelig ansvar, konkrete mål og økonomiske virkemidler.